

דברי חיזוק ומוסר מלוקטים משיעוריו של מורנו הרב בניהו שמואלי שליט"א לפרשת 'האזינו'

הפסוק "ראשו כָּתֹם פָּז" (שיר השירים ה, יא), ואומר ש'פז' זה אות אחת יותר, אות א' עודפת מ'פז', וזה בעצם מִמְתָּק. וזה מורה על - אני ה' - שזה בגימטריה תשפ"ז. זה הופך להיות בעזרת השם, מיתוק הדינים. בעזרת השם לא יהיו שום אסונות, שום בעיות ושום צרות.

שְׂפָלָה מִיָּתָחַן שֶׁל צְדִיקִים כְּשֵׁפִיטָה בֵּית אֱלֹהִים - כתוב בגמרא בראש השנה (יח, ב), רבי עקיבא היה דורש: "כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת צוֹם הַרְבִּיעִי וְצוֹם הַחֲמִישִׁי וְצוֹם הַשְּׁבִיעִי וְצוֹם הָעֶשְׂרִי יִהְיֶה לְבֵית יְהוָה לְשִׁשּׁוֹן וְלִשְׂמֻחָה" (זכריה ח, יט). צום השביעי זה שלושה ב'תשרי' שצמנו השבוע, שבו נהרג גדליה בן אחיקם. מי זה היה גדליה בן אחיקם? - נבוכדנצר הפקיד אותו פה בירושלים על דלת העם שנשארו בירושלים, שלא חשש מהם נבוכדנצר שיימרדו בו. לכן כשהוא נהרג, כבתה גחלת שארית הפליטה של ישראל שהיו בארץ ישראל. מי הרג אותו? ישמעאל בן נתניה. ללמדך ששקולה מיתתם של צדיקים כשריפת בית אלוקים. לכן, מפני שאין מתענים בחג, נדחתה התענית ליום חול. בעצם כשהחריב נבוכדנצר את בית המקדש, השאיר שם את העם, וגדליה בן אחיקם היה ממונה עליהם. אותם היהודים שישבו במואב, בעמון ובאדום, שמעו שנתן מלך בבל שארית ליהודה והפקיד עליהם את גדליה, וישבו אל ארץ ישראל ועבדו את הכרמים והייתה להם הרווחה. אבל מלך בני עמון הייתה עינו צרה בשארית יהודה, ושלח את ישמעאל בן נתניה להרוג את גדליה. ואז, בחודש השביעי, בא ישמעאל בן נתניה לגדליה ל'מִצָּפָה'. הוגד לו לגדליה שישמעאל זומם לרצוח אותו, אך הוא לא האמין ולא קיבל לשון הרע. וישמעאל באמת הרג את גדליה ואת רוב היהודים שהיו שם, ואת הכשדים אשר השאיר מלך בבל. היהודים הנשארים בארץ חששו מנקמת מלך בבל וברחו למצרים, וכך התפזרה השארית. על אותו צום אמרו רבותינו: ללמדך ששקולה מיתתם של צדיקים כחורבן בית המקדש. כמו שקבעו צום על חורבן בית המקדש, קבעו גם צום על גדליה בן אחיקם. באמת האר"י אומר כי ביום השלישי מתקבצות הגבורות, והדינים גוברים. תקיעת השופר באה למתק זאת, ולכן בו ביום בג' בתשרי נהרג גדליה בן אחיקם, שזה ממתק את הגבורות.

מִלֶּפֶת יוֹם רַכִּישׁוֹ אִרְיָס וְלִפְנֵי יוֹם יְשׁוּעָה - ועכשיו אנחנו מכינים את עצמנו לקראת היום האדיר בשנה, יום הכיפורים. זה דבר גדול מאוד, יום אחד שאין כמותו בעולם. הרמב"ם כותב בהלכות תשובה (פרק ז, הלכה ז) על מעלת התשובה: אמש היה זה מובדל מה' אלהי ישראל, שנאמר: "עֲוֹנוֹתֵיכֶם הֵיוּ מִבְּדִילִים בֵּינְכֶם לְבֵין אֱלֹהֵיכֶם" (ישעיהו נט, ב). צועק ואינו נענה, שנאמר: "גַּם כִּי תִרְבּוּ תִפְלָה אֵינֶנִּי שֹׁמֵעַ" (ישעיהו א, טו). עושה מצוות וטורפין אותן בפניו... והיום, לאחר שעשה תשובה ועזב את הרע, הוא מדובק בשכינה, שנאמר: "וְאֵתָם הַדְּבָקִים בָּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלֶכֶם הַיּוֹם" (דברים ד, ד). צועק ונענה מיד, ומקבלין אותו בנחת. לכן צריך האדם לתת דין וחשבון על מעשיו. אדם שמנהל עסק, אפילו קטן, אם הוא לא עושה חשבון ואין לו 'רואה חשבון', הוא עלול להפסיד את כל מה שיש לו. ככה אדם צריך לעשות חשבון. ועכשיו השכינה נמצאת איתנו, כמו שכתוב: "דַּרְשׁוּ ה' בְּהִמְצָאוֹ קִרְבּוֹ" (ישעיהו נה, ו). הקדוש ברוך הוא נמצא בתוכנו, לכן אדם יכול לחזור בתשובה אפילו על עוונות הכי חמורים, כמו שכתוב: "שׁוּבוּ יִשְׂרָאֵל עַד ה' אֱלֹהֵיכֶם כִּי כָשַׁלְתֶּם בְּעֶוְנְכֶם" (הושע יד, ב) - אפילו ב'מזיד' יכול לחזור בתשובה. לכן צריך לנצל את הזמן הזה. כותב הרמב"ם בהלכות תשובה, שבעשרת ימי תשובה, תשובת יחיד מתקבלת כמו תשובה של ציבור. כותב בספר 'יערות דבש', שעשרת ימי תשובה הם כמו חול המועד, אין לעשות בהם מלאכה מלבד 'דבר האבד'. האדם צריך לשבת עם עצמו, ללמוד מוסר, לדעת איך להתנהג ולהתקדם, ולעשות חשבון נפש. אומר ה'פלא יועץ' בערך תשובה: עשרת ימי תשובה יש להם אור גדול וקדושה מיוחדת, והוא אומר שההבדל בין ימים רגילים לעשרת ימי תשובה הוא כהבדל האור מן החושך. הוא כותב ששעה אחת בעשרת ימי תשובה שווה כמה חודשים בשאר ימות השנה. אז איך אדם יעזוב את הימים הקדושים האלה?? ה'פלא יועץ' בספרו 'דן ידן' כותב שבימים האלה פתחי תשובה פתוחים, ואם יפתח אדם פתח כפתחו של מחט, יפתחו לו פתח כפתחו של אולם. והתורה והמצוות של הימים האלו עולות לחשבון גדול יותר מאשר בימים אחרים. ועוד הוא כותב: יתברך היוצר ויתעלה הרוצה בתשובה, שנתן לנו את הימים האלה, ימי חפץ ורצון. יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים באלו הימים מימים שלמים בשאר ימות השנה. בשאר ימות השנה אתה יכול לדפוק אלף פעמים בדלת, אבל עכשיו הכל פתוח, לא צריך אפילו לדפוק.

יחזקאל הנביא מתנבא שהתשובה מועילה ומכפרת על העוונות. עם ישראל לא האמינו לו, אמרו: איך זה יכול להיות? אדם עשה את כל התועבות שבועולם, ועכשיו אתה אומר לו שיעשה תשובה ותכפר לו התשובה? נשבע להם הנביא ואמר: "חִי אֲנִי וְגַם אֲדֹנָי ה' אִם אֶחְפֹּץ בְּמוֹת הָרָשָׁע" (יחזקאל לג, יא). הקדוש ברוך הוא לא רוצה במות הרשע, אלא ידו פשוטה לקבל שבים. שואל רבי יצחק

בלזר: למה יחזקאל היה צריך להישבע, למה לא האמינו לו?, אלא עם ישראל ידעו בעומק נפשם מה החטא גורם בעולם העליון, אילו פגמים בנשמה הוא יוצר ואיך הוא הופך עולמות עליונים. הם לא האמינו שאדם "חטאתי, עויתי, פשעתי" יכול לתקן את זה. למשל, אם אדם יבוא לרופא כשהוא חולה קשה אחרי התקפת לב ולא יכול לזוז, ויגיד לו הרופא: "קח 10 שקלים, שים בצדקה ותקרא פרק תהילים ותהיה בריא" – הוא יאמין?, הוא יחשוב שהרופא הזה ליצן, הוא לא יאמין. הם לא האמינו שאפשר. אמרו שהעוון הוא כמו 'חיידק טורף', איך אדם יכול לעקור אותו? לכן היה צריך הנביא להישבע להם. אין מה לעשות, אדם צריך לעזוב את החטא, להתחרט על מה שעשה, ללמוד מוסר עד שתזדכך נשמתו, ולקבל על עצמו לעתיד לעזוב את הדרך הלא טובה. **משל למה הדבר דומה? לאדם שרצה לנסוע ל"מרון".** עלה לאוטובוס, ואחרי שעתיים הוא שואל: "מתי אני מגיע ל"מרון"? אמרו לו: "אתה בכלל נמצא בדרום, אחרי נתיבות!" הוא תמה: "מה דרום?" אמרו לו 'לקחת אוטובוס לכיוון ההפוך! אתה צריך לרדת, להחליף את הרציף, לחצות את הכביש ועכשיו להתחיל לנסוע בחזרה כדי להגיע". אמר: "מה, אני כבר שעתיים פה...". הוא חייב לרדת ולהפוך כיוון. ככה זה עובד, חייב לרדת. אותו דבר זה ה'תשובה'. **סיפר רבי אליהו דיסקין,** שהיה בחור אחד שהתחיל להתדרדר. הרבנים ייעצו לו להתחתן מיידית והביאו לו שידוך – בחורה שרק עכשיו התחילה לשוב לצור מחצבתה. באו לפני הרבנים ואמרו הרבנים: "בשום אופן לא, זה לא יילך". מה הפירוש? הוא עכשיו מידרדר – אמנם עדיין שומר תורה ומצוות, אבל בירידה. והיא עכשיו חוזרת בתשובה, היא נמצאת בעלייה, והיא יותר חשובה ממנו. הבחור נמצא בכיוון ההפוך, הוא בירידה. ואילו היא כאדם שמתחיל להשתנות לטובה, וזה נקרא שהוא חוזר בתשובה.

דוד המלך קודש קדשים, והוא אומר: "סמר מפחדך בשרי וממשפטך יגאתי" (תהילים קיט, קכ), "ה' נגדך כל תפאתי" (על פי תהילים לח, י) – אין לי תאוות אחרות. תראו איזה בן אדם!

הקליפה והתוכן הפנימי – פעם **סיפר הרב שבתאי יודלביץ'** שהוא הלך לקנות שקדים. הוא רואה שכולם יוצאים עם שקיות גדולות של שקדים. קילו שקדים עולה בכל מקום 20 ש"ח, והמוכר מוכר ב-4 ש"ח. הוא תמה: מה קורה פה, איך זה יכול להיות? אבל כולם קונים.. אמר: קנתי, באתי לבית, התחלתי לקלף וכל השקדים בפנים רקובים, אי אפשר לאכול אותם. חזרתי למוכר ואמר לי: "מה אתה רוצה? קילו שקדים עולה 20, נתתי לך ב-4 שקלים". אמרתי לו: "אבל הכל קליפות! מי קונה קליפות ומשלם עליהן 4 שקלים כשבפנים אין כלום? אני לא צריך קליפות!" אמר לו המוכר: "אבל הרבה פעמים יוצאות לך קליפות עם אוכל". אמר לו: "כן, אני מוכן לשלם גם על הקליפות, אבל לא סתם קליפות. אם יש אוכל בפנים, אני משלם גם על הקליפה, אבל קליפות לבד אני לא קונה". גוף האדם זה הקליפה, הנשמה זה השקד. וזה העיקר. הגוף עומד בשביל הנשמה.

לא לישן – עכשיו צריך להתחזק חזק חזק, כי שערי שמיים פתוחים וימים קדושים לפנינו. אסור להתמהמה ואסור לישון, עכשיו זה מקרה זהב. אם היו אומרים לאדם: "בוא קח זהב כמעט בלי כסף", והוא היה אומר "רגע, אני אחשוב"? המלך אומר "בוא תעבוד אצלי", והוא אומר "רגע, אני אחשוב"? זה טיפשות. הרי זהב אתה מקבל!

במסכת יומא (יט, ב) כתוב בגמרא שבבבלי כיפור אסור לכהן הגדול להירדם. ואם ביקש להתנמנם, פרחי כהונה מכים לו באצבע צרדה ואומרים לו: "איש כהן גדול, עמוד והפג אחת על הקרקע". אומרים המפרשים: איך אפשר לישון? הכל בוער, כל עם ישראל תלוי בך ואתה אחראי על הכל! והיו קוראים לפניו ב'איוב' ו'דברי הימים'. למה דווקא באיוב ובדברי הימים? כדי שיתבונן מה היה בשנים שעברו – כמה ייסורים, כמה בעיות, כמה יתומים וכמה אלמנות. מה אתה מתנמנם עכשיו? צריך להרעיש עולמות שהשנה הבאה תהיה טובה, מתוקה ושמחה.

היה אומר הרב מפוניבז', כתוב: "**ותרדמה נפלה על אברהם והנה אימה חשכה גדלה נפלת עליו**" (בראשית טו, יב). ואומר לו הקדוש ברוך הוא: "ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדים יעבדו אתם ארבע מאות שנה" (שם, יג). אמרו רבותינו שהראו לו לאברהם אבינו את כל הגלויות ואת כל הצרות. שואל הרב מפוניבז': איך אפשר שהוא ישן שינה עמוקה כשמראים לו אילו צרות וגלויות באות? אלא, ה'תרדמה' עצמה היא חלק מהגלות והגזרות, שאנשים ישנים ולא מתעוררים. רואים כמה צרות וכמה בעיות, ועדיין לא מתעוררים בתשובה. אך עכשיו שערי שמיים פתוחים, וחבל!

הפלאות והנפלאות – אחד הלך להשכיר דירה, יש לו עשרה ילדים. בעל הבית השכיר לו וילת פאר יפה. אחרי שנה אומר לו הדייר: "אני רוצה להמשיך". אמר לו בעל הבית: "אני חייב לבוא לראות מה עשית בבית, לראות אם כדאי להשכיר לך שוב". אך בר מינן מה שהילדים שלו עשו – הרסו קירות, עקרו דלתות וכל הבית מלוכלך. כששמע שהבעלים בא, אמר לאשתו: "בואי מהר נסדר את זה". הלך ובנה את הקירות בחזרה, ניקה וסידר מה שיכול היה לסדר. בא בעל הבית, ראה פחות או יותר מסודר, ואמר לו: "מה זה כל הבלגן הזה?" אמר לו: "תראה, ילדים...". אמר לו: "טוב, אני אתן לך עוד פעם אחת, אבל תראה שלא לעשות דבר כזה שוב". עכשיו זה הזמן שהקדוש ברוך הוא רוצה לתת לנו עוד פעם את הנשמה בתוך הגוף לעוד שנה, ובדוק מה עשינו. איך כתוב? "בינוניים תלויים ועומדים" מראש השנה ועד יום הכיפורים. אמרו בעלי המוסר: מה זה "תלויים ועומדים"? כשאדם נגזר עליו גזר דין מוות, קושרים לו את העיניים ושמים לו את החבל על הצוואר. הוא עומד על השרפרף, עוד מעט נפתח השרפרף למטה והוא נחנק, ובינתיים הוא עומד ומחכה. זה "תלויים ועומדים" ממש, ולכן זה הזמן להתעורר ולשוב בתשובה שלמה.

הפתיעות בליל וניצול הימים הקצוצים – כתב ה'רוקח', והביא את זה הרב 'פלא יועץ', שהימים הללו מאיר בהם אור גדול של תשובה. ההבדל בין הימים האלה לימי חול רגילים הוא כהבדל האור מן החושך. ולכן, מדוע לא נצל את הימים הקדושים הללו? ברגע הזה שערי שמיים פתוחים, הקדוש ברוך הוא נמצא עמנו והשכינה יורדת למטה. איך אדם יעזוב ימים קדושים כאלה? אתם יודעים מה שהגמרא אומרת, בעשרת ימי תשובה בינוניים תלויים ועומדים (ראש השנה, טז ע"א). מה פירוש תלויים ועומדים? אומרים בעלי המוסר, דמיינו אדם שנגזר עליו גזר דין מוות, השם יצילנו. מה היו עושים לו? קושרים לו את הידיים ואת העיניים, החבל מסובב סביב הצוואר, והוא כבר עומד על הגרדום. עוד מעט פותחים את הדלתות למטה, ואז הוא נתלה ונחנק. פתאום יוצאת בת קול ואומרת: "תעצור, יש עליו איזה לימוד זכות, נראה, תמתין לו". משאירים אותו ככה, זהו פירוש בינוניים תלויים ועומדים. עכשיו המלך שם עליו לב. שמים עליו לב. הקדוש ברוך הוא פוקח עיניים, פותח מצלמות מכל הצדדים לראות אם הבן אדם הזה באמת חוזר

בתשובה, מתחרט על מה שעשה או לא. אם רואים שהבן אדם מוריד דמעות, מתחרט ורוצה להשתנות, אומר הקדוש ברוך הוא: "תעזבו אותו, שחררו אותו, תנו לו עוד שנה, נראה מה קורה איתו". אבל אם לא, מה יהיה? לכן אנחנו צריכים עכשיו לנצל את הזמן. מסופר שבאיזה מקום, שהשם יצילנו, נפלה מגפה. אנשים שוכבים על מיטותיהם, כולם לא יודעים איך לזוז. רואים לפתע אדם אחד שגם חלה במחלה, מתחיל לארוז את הדברים שלו והולך. אומרים לו: "איפה אתה הולך, חביבי?". אומר: "אני רץ לרופאים, יש רופא במקום פלוני ואני רוצה להתרפא". אומרים לו: "מה אתה צריך את זה? תראה, כולם שוכבים במיטה". אומר להם: "אתם משוגעים! אני רוצה להציל את החיים שלי, אני רוצה להינצל!". ככה עכשיו אדם שמתעורר בתשובה ורוצה להינצל, האם ישב ככה? אדם צריך להציל את עצמו. **היה עני אחד מסכן שהיה הולך בדרך.** ירדו גשמים, הכל היה בוך, והיה לו קשה מאוד ללכת עם כל התרמיל הכבד על כתפו. הגשמים שירדו הכבידו עליו עוד יותר. ראה אותו עשיר אחד שהייתה לו מרכבה הדורה, ריחם עליו ואמר לו: "תעלה". נתן לו מקום לנוח במרכבה, הפעיל לו חימום, הציע לו לשתות משהו וניסה קצת לדובב אותו. אבל המסכן היה עייף, מכונס בתוך עצמו וכל כך ביישן, אז הוא עזב אותו. הגיעו לעיר, העני הזה ירד, ואנשים שראו אותו שאלו: "דיברת עם האדון?". אמר: "לא". אמרו לו: "מה, אתה לא יודע? זה הקיסר בעצמו! הוא לא סתם עשיר גדול, היית יכול להפוך לעשיר עכשיו. היית יכול לדבר על החיים שלך, הוא העלה אותך אליו. איך לא דיברת? למה לא ביקשת? היית במרכבת המלך והלכת לישון?". ככה זה עכשיו, אנחנו נמצאים במרכבה של הקדוש ברוך הוא. זה הזמן, וצריכים לעשות כל מה שביכולתנו ובכוחנו לעשות. זה הזמן להציל את החיים שלנו, אי אפשר לדעת מה קורה עם הבן אדם. רואים הנה, בן אדם יום או יומיים לפני ראש השנה נהרג בתאונת אופנוע. איזה דבר זה, מה אדם יודע מה יקרה איתו?

מַעֲלָת יוֹם הַכִּיּוֹפּוּרִים וְשֶׁבַת שַׁבְּתוֹן - עכשיו נראה מה זה יום כיפור. תראו מה זו מעלה של יום כיפור, שאין כמותה בעולם. כתוב בפסוק: "יָמִים יִצְרוּ וְלוֹ אֶחָד בָּהֶם" (תהילים קלט, טז). הקדוש ברוך הוא יצר שבעה ימים בשבוע ובחר לו יום אחד - 'שבת'. יצר 365 יום בשנה ולקח לו יום אחד - 'כִּיפּוּר', ואדם יכול לפעול ביום הזה דברים אדירים. צריך שבלב כל אחד מעם ישראל יהיה נחת גדול, שאף אחד לא ייפלט, שכולם בעזרת השם יצליחו. על יום כיפור כתוב: "שֶׁבַת שַׁבְּתוֹן יִהְיֶה לָכֶם" (ויקרא טז, לא). מה זה שבת שבתון? **אומר הרב ב'תנא דבי אליהו'**, מה פירוש 'ימים יוצרו ולא אחד בהם'? מתוך שבעת ימי השבוע, לקח לו הקדוש ברוך הוא יום אחד, זהו יום שבת, שנאמר: "שֶׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעִשִּׂיתָ כָּל מְלַאכְתְּךָ, וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ" (שמות כ, ט-י). כנגד זה יש גם את יום הכיפורים. הבן 'איש חי', בפרשת שמות, כתב ששעה שבה אדם לומד תורה בשבת שווה 1,000 שעות לימוד בחול. לפי הרש"ש זה עוד הרבה יותר, והרב 'כיסא מלך' אומר ששעה בשבת שווה שנה. ולימוד 'זוהר' בשבת שווה 70 שנה, פלא פלאות! עכשיו צריך להבין, איך זה יכול להיות? שעה בשבת שווה אלף שעות? זה לא מובן בשלל, למה זה כך? **מסופר על רבי אליהו הכהן מ'איזמיר', בעל 'שבט מוסר',** שהיה מקובל גדול, חסיד קדוש ופרוש. היה אדם אחד ב'איזמיר' שנדבק בו 'דיבוק', נכנסה בו רוח רעה, והתחננו לרב שיבוא להוציא ממנו את ה'דיבוק'. הרב הגיע והתחיל לעשות 'ייחודים' כדי להוציא את הדיבוק מהאדם. הוא ראה שהרוח הזאת הייתה של אדם בעל עבירות גדולות, נשמה מיוסרת שלא זכתה בכלל להיכנס עדיין לגיהנום, ונגזר עליה לנוע ולנוד בעולם ממקום למקום. בכל רגע קולעים אותה ב'כף הקלע', ואלו ייסורים נוראים. הרב דיבר איתו, והאנשים שעמדו שם התחילו לבכות כולם. למה? כי הם הכירו אותו, הכירו את הרשע הזה. והוא דיבר איתם ואמר להם: "אתה עשית כך, ואתה עשית כך". איזה בושות היו שם ובכיות גדולות, לא ידעו מה לעשות. הרב אמר להם לסגור את הדלתות, כי הוא רצה לטפל חזק ב'רוח', שלא ייכנסו ולא ייצאו. האנשים התחילו לבכות כי הרוח אמרה לכל אחד איזה עוון הוא עשה, וזה נהיה עבורם כמו יום הדין הגדול. בסוף שאל אותו הרב: "אתה רוצה לצאת מהגוף הזה? אני מבטיח לך שאם תצא מהגוף, אני אעשה לך תיקון, תהיה קצת בגיהנום ותעלה למקום שלך". הדיבוק שאל: "אתה מבטיח לי?". אמר לו הרב: "כן". אמר לו הרב: "עכשיו אני רוצה לשאול אותך שאלה. אתה רוח שמהלכת עכשיו, יש לך עיניים אחרות מאיתנו כי אתה לא קשור לגוף, אתה 'נטול גוף'. תגיד לי, איך אתה רואה את העולם הזה?". אמר לו הרוח: "כל העולם הזה שאתם נמצאים בו, איך אני רואה אותו? הכל 'חושך', להבות אש, גופרית, גחלי אש, ערפל, מַסְכִּים ועשנים! בגלל העוונות, בגלל תענוגי הסרק, הליצנות והקלות ראש, זה עושה מסכים שמבדילים בינינו לבין אבינו שבשמיים, כמו שכתוב: 'סִפְתָּה בָּעֵץ לָךְ מִעֵבֹר תִּפְּלָה' (איכה ג, מד). וכמו שאומר רבי אלעזר בגמרא: מיום שנחרב בית המקדש, ננעלו שערי תפילה ויש חומת ברזל המפסקת בין ישראל לאביהם שבשמיים (ברכות לב ע"א)". "אבל", אומר לו הרוח, "אגיד לך, ב'שבת' הכל נראה צלול. העולמות מתעלים ומזדככים, ולכן התפילה בשבת היא משהו אחר. הלימוד בשבת מאיר פי 1,000 מיום רגיל! למה? כי הכל צלול, אין מקטרגים ואין משטינים, כי כולם מתבערים. בשבת יש 'עליית העולמות', ולכן זה מה שכתוב 'ימים יוצרו ולא אחד בהם', שהקדוש ברוך הוא בחר לו יום אחד שאין בו ערפל ואין בו עשנים. אבל אוי ואבוי למי שמחלל 'שבת', העוון שלו הוא כפול ומכופל, כי הוא עושה חילול שבת בתוך טרקלין של מלך, מורד במלך בתוך הבית שלו". שאל אותו רבי אליהו הכהן: "מה עם יום הכיפורים שנקרא 'שבת שבתון'?", אמר לו "זה כמו עולם הבא. זה מזוכך הרבה יותר מ'שבת', כפול ומכופל!". אומר לו הרוח: "כבר בערב יום כיפור יורד אור גדול בעולם". ובאמת כך אומרים המקובלים ורבנו האר"י, שכבר בערב 'כִּיפּוּר' יורד אור גדול כזה עוד לפני שמתחיל 'כִּיפּוּר'. וביום כיפור מתחילים לעלות במדרגות שאין כמותן, כבר בלילה, מה שאין באף יום אחר. ביום כיפורים יש זיכוך כפול ומכופל, וזו המעלה הגדולה של יום כיפור. לא סתם שערי שמיים פתוחים. אפילו שיש הלכה שיום כיפור מכפר רק לשבים (יומא פה ע"ב), אדם שעושה תשובה, פותחים לו. לכן זה יום מזוכך מאוד, והכל בשמיים מתקבל על המקום.

כַּחַל כְּסָפָה יוֹם הַכִּיּוֹפּוּרִים - רבי יצחק בלזר מביא מרבי ישראל מסלנט, שאין כוח בעולם שיכול להעביר את העוונות של הבן אדם כמו יום 'כִּיפּוּר'. אפילו אם יעשה תשובה, סיגופים שנה שלמה, כל החורף ישב בקרח, יתגלגל בשלג, ילך בקוצים ויתענה כל השנה, עדיין זה לא יכפר לו כמו יום 'כִּיפּוּר'. יום כיפור, שבו שערי שמיים פתוחים, לוקח את הבן אדם ומצחצח אותו. תראו מה זה, יכול להתענות שנה וזה לא יהיה ככה, זו מעלת יום 'כִּיפּוּר'. הגוף שלנו נעשה כמו 'מלאך'. הגמרא אומרת על מעוברת שהריחה ביום הכיפורים (יומא פב ע"א), שלוחשים לה באוזן "היום יום כיפור". אם התקררה דעתה, מוטב, ואם לא, מאכילים אותה. **אומר ה'חתם סופר':** מה העניין? בשאר ימות השנה, אם עוברה מתאוה לאכול, לא לוחשים לה, וגם אם אדם רוצה לאכול בשר טרפה לא לוחשים לו. למה ביום כיפור מועילה לחישה? אלא, העובר נמצא ברחם אימו, במקום של קדושה נוראה, מלמדים אותו את כל התורה כולה,

במדרגה הגבוהה ממלאכי השרת. אבל מה נעשה, יש גוף חומרי של האם שמפסיק ומהווה מחיצה. אך ביום כיפור, הגוף הזה מזדכר, ולכן העובר יכול לשמוע כשאומרים לו "יום כיפור היום". לכן עם ישראל ביום כיפור הם כמו מלאכים, לובשים בגדי לבן, ואומרים "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" בקול רם. בכל יום המלאכים מסובבים את הקדוש ברוך הוא, אבל ביום כיפור הקדוש ברוך הוא יורד לכאן ועם ישראל מסובבים אותו. לכן בסוף יום כיפור אומרים שבע פעמים "השם הוא האלקים", כדי ללוות את השכינה למעלה. בכל השנה העונות מסלקים את השכינה, אבל ביום כיפור יש מחילת עוונות, מעין עולם הבא, והשכינה איתנו. לכן גם הולכים יחפים, כמו שהיו עובדים בבית המקדש. הנשמה שלנו עכשיו בעלת שורשים מיוחדים. כל השנה היא מתלבשת בגוף, ועכשיו אומרים לו: "של נְעִלְיָה מֵעַל רִגְלֶיךָ" (שמות ג, ה). אלו ימים קדושים. תראו אילו מדרגות. הרי אומרים לכה הגדול שנכנס לפני ולפנים ביום כיפור, שזה יום קדוש ועומד מבריא העולם. הקדוש ברוך הוא אמר לאדם הראשון שיום כיפור יהיה כפרה, שנאמר: "כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטָהֳרַת אֲתָכֶם" (ויקרא טז, ל). 'יכפר' מלשון 'יִכַּפֵּר' שזה הקירבה הכי גדולה. לכן יש 365 ימים בשנה, כמניין "השטן" שזה בגימטריה פחות יום אחד (364), כי ביום אחד בשנה אין לו רשות לקטרג ואין לו רשות להיכנס, וזהו יום כיפור (יומא כ ע"א). לכן אדם צריך לשמוח ולרקוד בכל יום על שזכינו ליום כזה, שעיצומו של יום מכפר. צריך לקפץ על המציאה, חבל להפסיד יום כזה!

רבי ישראל מסלנט אומר, שאפילו אם היה יום הכיפורים פעם אחת ב-70 שנה, היינו צריכים להיות מאושרים ושמחים. עכשיו יש לנו את זה בכל שנה, איזו שמחה זו! יש אנשים שאומרים שהם רוצים לישון עד שיעבור יום כיפור, איזה שכל זה? צריך לצפות לכל רגע ורגע. הקדוש ברוך הוא נתן לנו מתנה שאין כמותה. זה כמו אדם שיש חתונה לבן שלו והוא אומר: "אני לא הולך, אני רוצה לישון". איזה חמור זה! היום זה יום השמחה הגדולה שלך! **היה אחד שאבא שלו הכין לו חתונה יפהפייה**, כמה הוצאות, מיליון שקלים השקיע, ומה לא. פתאום הבן אומר לו: "אבא, אני לא רוצה לבוא לחתונה, אני רוצה ללכת לשחק כדורגל..". מסכן האבא הזה, איזה צער! יום מחילה וסליחה, כמה זה דבר גדול. לכן צריך להתענות ולהכניע את החומר.

מספרים על חולה אחד שהייתה לו מחלה נדירה שלא מצאו לה תרופה. בסוף אמרו לו טובי הרופאים: "תראה, אנחנו מומחים, אבל יש פרופסור בבית חולים מסוים בחוץ לארץ שהוא מומחה למחלה הנדירה שלך, תלך לשם". הוא לא השתהה אף רגע אחד, טרח, גייס כספים, עלה למטוס, הגיע לבית החולים וקבע תור. כשנכנס בפנים, אמרו לו: "תשמע, יש פה 40 קומות. בקומה ה-40 נמצא הפרופסור, ונקבע לך תור לשעה 16:00". הוא הזדרז לעלות למעלית, וראה שלט: "תקלה זמנית, המעליות לא פועלות, עמכם הסליחה". אין ברירה, צריך לעלות ברגל. מסכן, עם כל המחלה שלו, התחיל להזדרז, קומה ועוד קומה ועוד קומה. הגיע לקומה ה-39 והחליט לנוח מעט, התרומם לעלות בעצלותיים תוך שהוא מתבונן בתמונות התלויות על הקיר. מה קרה לך? כל כך טרחת, הגעת לכאן, הגעת לבית החולים, עליית כבר 39 קומות, עוד קומה אחת אתה מגיע לרופא! דווקא עכשיו אתה עולה בעצלותיים ומסתכן להחמיץ את הכל?!, ככה זה הבן אדם. היום זה הרגע האחרון, אדם מגיע ומתעצל, מה אתה מתעצל? הגיעו ימי התשובה, תתחזק! פתח את היום האחרון בתשובה ובמעשים טובים, צריך לתת את כל הכוחות שלנו. עכשיו זה 'יום השוק', עובדים, ואחר כך נָהִיָה ברוך השם טוב.

חזקוני ר' חיים - ה'כלי יקר' אומר שביום הכיפורים נמשלו עם ישראל למלאכי השרת, כי הם למעלה מן הזמן, לא שולט בהם הזמן, עם קדוש והם לא בכלל העת והזמן, אדם עומד ונבדל מכל ימות השנה. "אל יבא בְּכָל עֵת" (ויקרא טז, ב), עכשיו אין עתים ואין זמנים, יום מחילה וסליחה, כמו מלאכי השרת ממש. אדם לא מבין מה זה 'כיסא הכבוד'. כתוב שביום הכיפורים הקדוש ברוך הוא מוריד את כיסא הכבוד לכאן- ביומא דכיפורי מוריד קודשא בריך הוא כבודו בהאי עלמא, וכל יהודי יכול להיות כמלאכי השרת לפני השם, "לפני ה' תִּטָּהֲרוּ" (ויקרא טז, ל), ממש לפני השם. לכן אומרים "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" בקול רם. צריך לשים לב חזק שלא נאבד את הימים הקדושים האלה, שאין כמותם בעולם. **בא בעל תשובה אחד לרבי ישראל מרוז'ין** ואמר לו שהוא פשע בהרבה עוונות והרבה עבירות, ושאל איך יכול להיות שתתקבל תפילתו. אמר לו הרב: כתוב בתפילה "כִּי אָתָּה סֹלֶחַ לְיִשְׂרָאֵל וּמוֹחֵל לְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל". מה פירוש? לא כתוב "סולח", אלא "סולחן". בתורה כתוב: "כִּי תִרְאֶה חֲמוֹר שֹׁנֵא רֶבֶץ תַּחַת מִשְׁאֹ וְסִדְלָתָּ מֵעֵזָב לוֹ, עֵזָב תַּעֲזֹב עִמּוֹ" (שמות כג, ה). אם אתה רואה אותו רובץ תחת משאו, מה, תעזוב אותו ככה מסכן? פרוק ממנו כדי שלא יסבול. אבל רבותינו אמרו (בבא מציעא לב ע"ב), דווקא אם הוא 'רובץ', אבל אם הוא 'רובץ', חמור שכל פעם שהוא רואה בני אדם הוא 'רובץ', אתה לא חייב לעזור לו. בימים רגילים, אדם שחוטא שוב ושוב, לכאורה הוא "רובץ". אבל אצל הקדוש ברוך הוא, מי שעושה תשובה, נמחל לו, חוטא עוד פעם ועושה תשובה, נמחל לו עוד פעם. הקדוש ברוך הוא 'סולחן' לישראל, אפילו 1,000 פעם שאדם חוטא ושב, הקדוש ברוך הוא סולח, תמיד סולח, פלא פלאות! איזה חסד עשה איתנו השם יתברך, צריך לשים לב על עצמנו בעזרת השם איך אנחנו מנצחים את המערכה. יורד אור גדול ביום הזה מה'בינה העליונה', מנקה את האדם ורוחצת אותו, ולכן נכנסים באדם הרהורי תשובה. אומר לו הקדוש ברוך הוא: "תפתח דף חדש". ואיך זה שהקדוש ברוך הוא מוחל? זה דבר פלא, אדם עשה ועשה, ופתאום הקדוש ברוך הוא מוחל לו?, אלא הקדוש ברוך הוא מתנהג עמנו כמו אבא לבן. האבא נותן לבן פרנסה וכסף, ורוצה שהבן יתפוס את העסק בידים, יעבוד טוב, יצליח ויביא תוצאות. האבא רוצה לשמוח. אבל אם הבן שלו לא מצליח, לקח את הכסף והשתמש בו לתאוות, למותרות ולעזור לשונאי אביו, נותן כוח לשונאים של אביו, בטח שאביו יסלק אותו ויעשה בו שפטים. אבל אם הבן פיקח, מה הוא עושה? הולך אצל אבא, נופל לפני רגליו, מתחנן אליו, מבקש מחילה ומבטיח להשתנות, ואבא שלו ימחול לו. אותו דבר הקדוש ברוך הוא, רוצה בטובתנו. מבטיחים, אומרים לו, והוא שומע. זה כוח אדיר, לכן צריך לשים לב על עצמנו בזמן הגדול הזה.

אנחנו מברכים **"ברוך אתה השם, מלך מוחל וסולח לעוונותינו"**. שלא תהיה ברכה לבטלה, שהרי הוא מוחל. **מסופר על רבי יהונתן אייבשיץ כשהיה ילד**, ראה תפוחים יפים ואימו אמרה לו: "זה לשבת, לא להיום". אמר לה: "אמא, אבל אני ממש רעב ואני רוצה אחד". אמרה לו: "לא". אחרי חצי שעה באה אימו וראתה את התפוח בידו, כשהוא מברך: "ברוך אתה השם אלוהינו מלך העולם בורא פרי העץ". מה היא יכולה לעשות עכשיו כדי שלא תהיה ברכה לבטלה? חייבת לתת לו לאכול. גם אנחנו מברכים שהקדוש ברוך הוא "מלך מוחל וסולח", ואז, כדי שלא תהיה ברכה לבטלה, הקדוש ברוך הוא מוחל וסולח!